

PROLOOG

40.000 JAAR GELEDEN

Het werd koud. Het werd zo koud, volgens de legenden, dat de konijnen maandenlang onder de grond weggroepen, de elanden in grotten gingen leven en vogels uit de lucht vielen doordat hun vleugels tijdens het vliegen bevroren. Het werd zo koud dat de adem van de wolven van het Brede Dal ijskristallen vormde tijdens de jacht. Elke ademhaling sneed door hun longen, en zelfs hun dichte ondervacht bood geen bescherming. Wolven kunnen uitstekend tegen de kou, maar deze winter was zelfs wolven te bar. De Zon bleef de hele tijd aan de achterkant van de Aarde, en de Maan, die voorheen een helder lichtbaken was geweest, koelde af tot een flauw schijnsel.

De ravenkoning zei dat dit de winter was die de ondergang van de wereld inluidde. Drie hele jaren zou hij duren, als straf

voor hen die zich niet aan de wil van de Ouden onderwierpen. Lydda wist alleen maar dat ze honger had en dat haar roedel niet kon jagen.

Ze dwaalde van haar familie af, zonder te snuffelen naar woelmuizen of hazen die ze onderweg misschien kon vinden. Tachiim, haar leiderwolf, had tegen de roedel gezegd dat de jacht niet doorging, dat er te weinig elanden in het Brede Dal waren en dat de roedel te zwak was om de paar overgebleven dieren te vangen. Nu wachtten ze totdat de kou in de lucht zou plaatsmaken voor de fellere kou van de dood. Maar Lydda wilde niet meer wachten. Ze was weggelopen van haar roedelgenoten, vooral van de welpjes met hun botten die duidelijk te zien waren onder hun vacht, en met hun hongerige ogen. Het was de plicht van elke wolf in de roedel, zelfs een jongwolf zoals Lydda, voor de welpjes te zorgen, en als ze daar niet toe in staat was, was ze de naam wolf niet waard.

Zelfs de lichte buitenlaag van haar vacht begon zwaar op haar te drukken toen ze zich door de opgehoopte stuifsnieuw worstelde. Ze wist nu dat de lange winter, die al veel langer duurde dan een wolf ooit had meegemaakt, nooit voorbij zou gaan. Boven haar hoofd vlogen raven, en opeens verlangde ze naar vleugels die haar naar het jachtveld konden dragen. Ze was op zoek naar de grootste, wildste eland die ze kon vinden. Die wilde ze uitdagen en ermee vechten tot de dood. Ze was al zo verzwakt dat ze wist dat het háár dood zou zijn.

Zodra ze de top van de besneeuwde heuvel had bereikt die uitzicht bood op het jachtveld, liet ze zich buiten adem op haar buik vallen. Plotseling krabbelde ze weer overeind, en haar lichtbruine vachtharen gingen rechtop staan. Ze rook een mens en wist dat ze afstand moest bewaren, want volgens de oude wetten mochten wolven en mensen niet met elkaar in aanraking komen. Toen moest ze om zichzelf lachen. Waar was ze eigenlijk bang voor? Ze verlangde juist naar de dood. Misschien

kon de mens haar een handje helpen.

Ze was teleurgesteld toen ze hem had gevonden. Met zijn rug tegen een rots zat hij te huilen. Hij was net als zij nog maar nauwelijks volwassen en zag er even bedreigend uit als een vos-senjong. Zoals alle dieren in het dal was hij mager en uitge-hongerd. De lange, dodelijke stok die zijn soort altijd bij zich droeg, lag ongevaarlijk naast hem. De mens sloeg zijn ogen op toen ze dichterbij kwam, en in zijn blik zag Lydda angst, daarna berusting en uiteindelijk verlangen.

‘Ben je voor mij gekomen, wolf?’ vroeg hij. ‘Pak me dan maar. Ik kan mijn hongerige broers en zussen geen voedsel brengen, want ik ben te zwak om op de snelle eland te jagen. Ik kan niet weer met lege handen naar mijn familie terugkeren. Pak me maar.’

De ogen van de mens waren donkerbruin, en Lydda zag haar eigen wanhoop erin weerspiegeld. Hij wilde de welpen van zijn stam voeden, precies zoals zij de hare. De warmte van zijn vlees trok haar aan, en onwillekeurig stapte ze langzaam op hem af. Hij wierp zijn scherpe stok ver van zich af en spreidde zijn armen, om haar de kans te gunnen hem een doodsklap toe te brengen. Lydda had nog nooit lang naar een mens gekeken. Dat was haar afgeraden.

‘Een wolf die met mensen omgaat, wordt uit de roedel uit-gestoten,’ had Tachiim gezegd, toen zij en haar nestgenoten nog welpen waren. ‘Als jagers zijn ze onze gelijken, en bovendien beschouwen ze óns als prooi. Je zult je tot hen aangetrokken voelen door een kracht die even sterk is als de jacht. Blijf bij ze uit de buurt, want anders ben je geen wolf meer.’

Lydda keek naar de jonge mens en voelde dezelfde aantrek-kingskracht als bij het zien van een welpje in de roedel, of een wolf die haar levensgezel zou kunnen zijn. Ze raakte in grote verwarring. Haar verstand waarschuwde haar dat ze moest vluchten, of desnoods het vlees van de mens openrijten, maar

haar hart trok haar naar hem toe. In gedachten zag ze zich naast hem liggen, om de kou uit haar botten te verdrijven. Ze schudde zich uit en deinsde achteruit, maar merkte dat ze haar blik niet van hem kon losmaken. Een kille windvlaag gaf haar een duwtje in haar rug, en toen deed ze een stap naar voren. Hij had zijn armen laten zakken, maar stak ze aarzelend weer omhoog.

Ze stapte naar zijn open armen, vlijde zich op zijn benen neer en liet haar harige kop op zijn borst rusten. De jongen droeg vele lagen prooihuid om zijn licht behaarde lichaam tegen de kou te beschermen, maar toch voelde ze zijn warmte. Na een moment van verrassing sloeg hij zijn armen om haar heen. Haar blik bleef op zijn gezicht gericht.

Zo lagen ze een hele poos bij elkaar. Het wolvenhart ging langzamer kloppen om zich aan dat van de jongen aan te passen en het jongenshart paste zich aan het snellere ritme van de wolf aan. Lydda voelde de kracht in zich opwellen en ook de mensenjongen moest het hebben gevoeld, want ze stonden allebei tegelijk op en keerden zich naar het jachtterrein.

Samen liepen ze over de vlakte in de richting van de prooi en zwiingend kozen ze een stier uit. Nerveus schudde de eland met zijn kop toen ze dichterbij kwamen, waarmee hij zijn kwetsbaarheid toonde. Zo snel als het zonlicht rende Lydda achter de eland aan en zette de achtervolging in. De vermoeidheid trok weg uit haar poten. Ze joeg het dier op om het in verwarring te brengen en af te matten. In een uitbarsting van snelheid dreef ze het ten slotte op in de richting van de mensenjongen, die al klaarstond. Zijn scherpe stok vloog door de lucht en boorde zich diep in de borst van de eland. Toen het dier struikelde, rukte Lydda het leven uit zijn buik.

Gretig stortte ze zich op het vlees, maar werd onmiddellijk draaierig van de geur en de smaak na zo'n lange tijd. Opeens werd ze ruw opzij geduwd door iets zwaars. De jongen was naar

voren gedrongen om zijn deel te bemachtigen. Grommend nam ze haar plaats weer in, waarna ze allebei aan het karkas stonden te rukken. Voordat ze te vol was om nog een poot te kunnen verzetten, herinnerde ze zich haar plicht. Haastig begon ze aan een achterbout te trekken om die voor haar hongerige familie mee te nemen. Tegen de tijd dat ze hem los had gekregen, had de mens al met een scherpe steen de andere achterbout doorsneden en scheurde hij nog meer vlees van de prooi. Ze nam de zware poot in haar bek en was blij dat ze niet ver van huis was. Versterkt door het vlees in haar maag ging ze op weg naar haar roedel.

Ze werd zo in beslag genomen door haar volle maag en de geur van goed, vers vlees dat ze heel even de mens vergat. Maar toen ze de rand van het bos had bereikt, draaide ze zich om en keek naar hem. Hij was ook blijven staan, met de zware elandpoot over zijn magere schouder en een rib in zijn hand. Met zijn andere hand zwaaide hij naar haar. Ze liet haar achterbout een stukje zakken en boog haar kop als afscheidsgroet.

Nog voordat ze de beschutte open plek had bereikt, hadden haar roedelgenoten het lekkere vlees al geroken. Toen Lydda dichterbij kwam, keken de volwassen wolven ongelovig naar wat ze had meegebracht. Voorzichtig legde ze het neer.

Voor zoveel wolven was het weinig vlees, maar het was tenminste iets, en dat betekende hoop. Het was de eerste echte maaltijd die de roedel in drie weken had gegeten. Zodra de wolven beseften dat het vlees echt was en geen doodsdroom, dromden ze om Lydda heen. In hun opgetogen begroeting vergaten ze zelfs hun slapheid. Lydda stapte opzij, boog voor Tachiim en bood hem het vlees aan. Hij beroerde haar zachtjes met zijn neus en gaf de roedel een teken dat ze het moesten delen. Samen met de andere wolven die nog in staat waren te rennen, volgde hij Lydda's spoor om haar gedode prooi te zoeken.

Lydda wendde zich tot de welpjes, die jengelden toen ze het

verse vlees roken. Ze boog haar kop naar hen toe, en toen een wolfje zwakjes tegen haar mondhoek stootte, braakte ze haar voedsel voor hen op. Hoewel haar uitgehongerde lichaam snakte naar het vlees dat ze voor de welpen opgaf, was de gretigheid waarmee ze aten haar alles waard. De welpjes van de roedel van het Brede Dal hoefden geen honger meer te lijden.

Lydda sprong achter Tachiim en de andere wolven aan om de rest van de buit met hen te delen. Ze was zo opgewonden over haar geslaagde jacht, zo blij dat ze voor haar roedel had kunnen zorgen, en zo uit haar doen door de ontmoeting met de mensenjongen, dat ze niets merkte van het toenemende vleugje warmte in de lucht, dat zo licht was dat het haast een droom leek.

Leunend tegen de rots waar ze elkaar hadden ontdekt, zaten Lydda en haar jongeman op een plek warme aarde, die de smeltende sneeuw pas had blootgelegd. Tijdens één volle cyclus van de Maan hadden de wolven van Lydda's roedel samen met de mensen gejaagd. Gedurende één cyclus van de Maan hadden ze het vlees met de mensen gedeeld, met hun jongen gespeeld en met hen in de ochtend- en avondschemering gerend. Lydda bracht zo veel mogelijk tijd door met haar mens, want het was alsof ze in hem iets had gevonden waarvan ze niet wist dat ze het had verloren.

Samen zaten ze bij hun rots, en Lydda nestelde zich tegen de sterke benen van de jongen, terwijl hij met zijn vingers door haar vacht streek. Zon scheen op hen neer en Aarde reikte gras-sprietjes omhoog om hen te groeten. Maan wachtte jaloers op haar beurt om hen weer te zien. En Hemel? Hemel verspreidde zich overal om hen heen en keek toe.

Want de Ouden hadden gewacht. Gewacht en gehoopt. Eigenlijk wilden ze geen einde maken aan het leven van de wezens.

HOOFDSTUK EEN

14.000 JAAR GELEDEN

Wanneer het bloed van wolven van het Brede Dal zich vermengt met het bloed van wolven van buiten, zal een wolf die dat bloed in zich heeft volgens de legenden altijd tussen twee werelden in staan. Men zegt dat zo'n wolf de macht bezit niet alleen de eigen roedel te vernietigen, maar het hele wolvendom. Dat is de werkelijke reden dat Ruuqo vier weken nadat mijn broertje, mijn zusjes en ik waren geboren in de ochtendschemering kwam om ons te doden.

Wolven hebben er een afschuw van welpen te doden. Dat wordt als onnatuurlijk en weerzinwekkend beschouwd, en de meeste wolven zouden liever hun eigen poten afbijten dan een welpje pijn doen. Maar mijn moeder had ons nooit mogen werpen. Ze was geen hooggeplaatste wolf en had dus niet het recht

te jongen. Dat was nog tot daar aan toe. Veel erger was dat ze een van de belangrijkste regels van het Brede Dal had geschonden, de regels die onze bloedlijnen beschermen. Ruuqo deed alleen maar zijn plicht. Hij had Rissa al een buik vol welpjes gegeven, zoals het hoort voor het ranghoogste mannetje en vrouwtje van de roedel. Een wolf mag alleen paren met toestemming van de leiderwolven. Sommige roedelleiders hadden geen bezwaar tegen een tweede worp, maar Ruuqo wel. Het jaar waarin ik werd geboren, was een periode van conflicten in het dal. Prooi werd steeds schaarser, omdat we het Brede Dal met vier andere wolvenroedels en enkele mensenstammen moesten delen. Hoewel de meeste andere wolven de grenzen van ons territorium respecteerden, gold dat niet voor de mensen. Telkens wanneer ze de kans kregen, verjoegen ze ons van onze eigen jachtbuit. In het seizoen waarin ik werd geboren, had de roedel van de Snelrivier dan ook geen voedsel over. Toch denk ik niet dat mijn moeder echt geloofde dat Ruuqo ons iets zou aandoen. Ze hoopte waarschijnlijk dat hij ons Uitheemse bloed niet zou opmerken, dat hij het niet aan ons kon ruiken.

Twee dagen voordat Ruuqo een eind aan ons leven zou maken, klauterden mijn broertje Triell en ik vlak voordat het licht werd enthousiast langs een helling van zachte, koele aarde omhoog naar de rand van ons hol. Er schemerde een zwak licht in de diepe kuil, en het gejang en gegrom van de wolven buiten weerkaatsten tegen de wanden van ons verblijf. De geuren en geluiden van de wereld daarboven maakten ons nieuwsgierig. Wanneer we niet aten of sliepen, probeerden we telkens naar buiten te glippen.

‘Wacht,’ had moeder gezegd, terwijl ze ons de weg versperde, ‘eerst moeten jullie een paar dingen weten.’

‘We willen alleen maar zien wat er buiten is,’ slijmde Triell. Ik zag de ondeugende blik in zijn ogen en samen probeerden we langs haar te schieten.

‘Luister.’ Met haar grote poot duwde moeder ons tegen de grond. ‘Elke welp moet eerst worden gekeurd voordat hij tot de roedel wordt toegelaten. Als je wordt afgekeurd, mag je niet blijven leven. Jullie moeten luisteren naar wat ik je ga leren.’ Haar stem, die gewoonlijk zacht en geruststellend was, had opeens een zorgelijke ondertoon die ik nog niet eerder had gehoord. ‘Wanneer jullie met Ruuqo en Rissa, de leiderwolven, kennismaken, moeten jullie laten zien dat jullie gezond en sterk zijn. Jullie moeten bewijzen dat jullie het waard zijn bij de roedel van de Snelrivier te horen. En jullie moeten je beleefd en eerbiedig gedragen tegenover hen.’ Ze liet ons gaan, nam ons nog een keer bezorgd op en boog zich daarna voorover om mijn zusjes te wassen, die ons naar de ingang van het hol waren gevolgd. In een hoekje van het warme hol trokken Triell en ik ons terug om te overleggen wat we zouden doen om tot de roedel te worden toegelaten. Dat we zouden kunnen falen, kwam waarschijnlijk niet eens bij me op.

Toen we twee dagen later ten slotte uit het hol tevoorschijn kropen, zagen we Rissa’s vijf welpen al op de open plek rondscharrelen. Ze waren twee weken ouder dan wij en gereed aan de roedel te worden voorgesteld en hun naam te krijgen. Rissa stond vlakbij toe te kijken, terwijl Ruuqo de welpjes monsterde. Moeder spoorde ons aan ons bij het groepje te voegen, hoewel we nog wiebelig op onze zwakke pootjes stonden.

Ze bleef staan en keek op de stoffige open plek om zich heen. ‘Rissa laat de beslissing welpen te accepteren aan Ruuqo over,’ zei ze. Haar snuit verstrakte van angst. ‘Buig voor hem. Jullie moeten voor hem buigen om hem gunstig te stemmen. Hoe beter jullie hem bevallen, des te groter jullie kans is te overleven.’ Haar stem klonk opeens bars. ‘Luister, welpen. Jullie móéten hem bevallen, want dan blijven jullie leven.’

De wereld buiten het hol was een mengelmoes van vreemde en interessante geuren. De geur van de roedel was het sterkst

en opwindendst. Overal om ons heen hadden wolven zich verzameld om de welpenbegroeting te zien. De reuk van minstens zes verschillende wolven vermengde zich met de geur van bladeren, bomen en aarde, waardoor onze neuzen in verwarring raakten en we moesten niezen. De warme, zoete lucht lokte ons naar buiten en weg van moeders veilige zijde. Zachtjes jankend kwam ze achter ons aan.

Ruuqo keek naar moeder, voordat hij zich met een ondoorgrondelijke blik op zijn grijze gezicht afwendde. Zijn eigen welpen, die allemaal groter en dikker waren dan wij, keften bevend om hem heen, likten zijn omlaag gerichte snuit en rolden zich op hun rug om hun zachte buikjes aan te bieden. Een voor een besnuffelde hij ze, en draaide ze eerst de ene en daarna de andere kant op, om ze zorgvuldig te onderzoeken op ziekte of afwijkingen. Even later aanvaardde hij alle welpen op één na in de roedel door elk snuitje voorzichtig in zijn bek te nemen.

‘Welkom, welpen,’ zei hij. ‘Jullie horen bij de roedel van de Snelrivier, en alle wolven van de roedel zullen jullie beschermen en eten geven. Welkom Borlla. Welkom Unnan. Welkom Reel. Welkom Marra. Jullie zijn onze toekomst. Jullie zijn Snelrivierwolven.’ Hij negeerde één klein, iel welpje, dat hij liet liggen en geen naam gaf. Zodra een welp een naam heeft, is elke wolf in de roedel verplicht hem te beschermen. Daarom geven de leiderwolven een welpje geen naam als ze denken dat het weldra zal sterven. Rissa kroop terug in haar hol en kwam weer naar buiten met het slappe lijfje van een welpje dat niet lang genoeg was blijven leven om de roedel te kunnen begroeten. Ze begroef het snel aan de rand van de open plek.

Met gehuil begroette de roedel zijn nieuwste leden. Kwispelelend en met opstaande oren van blijdschap sprongen de wolven beurtelings op de welpjes af om ze in de roedel te verwelkomen. Daarna renden ze speels achter elkaar aan en rolden kefend van opwinding over de aarde en door bladeren. Ik zag ze

ronddartelen van plezier, een vreugde die werd opgewekt door welpen die nauwelijks van ons verschilden. Zachtjes gaf ik een duwtje tegen Triells wang.

‘Je hoeft niet bang te zijn,’ zei ik. ‘Je hoeft alleen maar te laten zien dat je sterk en eerbiedig bent.’ Triells staart bewoog zachtjes heen en weer, terwijl hij de welpenbegroeting gadesloeg. Ik keek naar zijn levendige ogen en zijn kleine, sterke nek, en ik wist dat wij even gezond en geschikt waren als de welpen van Ruuqo en Rissa. Moeder had zich voor niets druk gemaakt. Algauw zouden wij aan de beurt zijn om Ruuqo’s goedkeuring te verdienen, en een naam en onze plaats in de roedel van de Snelrivier te krijgen.

Ruuqo sloeg zijn ogen neer toen hij naar ons toe kwam. Hij was de grootste wolf van de roedel, met een brede borst en zeker een oor groter dan de andere Snelrivierwolven. De spieren onder zijn grijze vacht bewogen indrukwekkend, terwijl hij zijn eigen welpen bij de roedel achterliet en op ons af sloop. Aarzelend boog hij zich over ons heen en sperde zijn enorme kaken open. Moeder ging voor ons staan om hem tegen te houden.

‘Broer,’ smeekte ze, want zij en Rissa waren nestgenoten geweest en hadden zich samen bij de roedel van de Snelrivier aangesloten, ‘je moet hen laten leven.’

‘Ze hebben Uitheems bloed in zich, Neesa. Ze zullen vlees van mijn kinderen af nemen. De roedel kan het zich niet veroorloven extra welpen te verzorgen.’ Zijn stem klonk zo kil en kwaad dat ik ervan begon te trillen. Naast me hoorde ik Triell zachtjes janken.

‘Dat is gelogen.’ Moeder hief haar kop op om hem met haar geelbruine ogen strak aan te kijken. Ze was veel kleiner dan Ruuqo. ‘We hebben het ook gered toen er weinig prooi was. Je bent gewoon bang voor alles wat ook maar een beetje anders is. Je bent veel te laf om de roedel van de Snelrivier te leiden.

Alleen een lafaard doodt welpen.’

Ruuqo gromde, knalde tegen haar op en drukte haar tegen de grond.

‘Dacht je dat ik het leuk vind welpen te doden?’ beet hij haar toe. ‘Terwijl mijn eigen jongen op nog geen twee wolfs lengten afstand staan? Ze zijn niet alleen maar “een beetje anders”. Ze ruiken naar Uitheems bloed. Ik heb ze niet op de wereld gezet, Neesa. Ik heb het verbond niet geschonden. Dat is jouw verantwoordelijkheid.’ Hij pakte haar nek tussen zijn tanden, beet net zolang totdat ze jankte en stapte toen van haar af.

Moeder krabbelde overeind toen Ruuqo haar losliet en deinsde achteruit, waardoor wij opeens tegenover zijn dodelijke kaken stonden. We renden allemaal terug en dromden om haar heen. ‘Maar ze hebben een naam!’ riep ze uit.

Tegen de wolvengewoonte in had mijn moeder ons bij onze geboorte een naam gegeven. ‘*Als jullie een naam hebben,*’ had ze gezegd, ‘*boren jullie bij de roedel. Dan zal bij jullie niet doden.*’ Ze had mijn drie zusjes genoemd naar de planten die vlak bij ons hol groeiden en mijn broertje Triell naar het duister van een maanloze nacht. Hij was de enige zwarte wolf in haar nest, en zijn ogen blonken als sterren in zijn donkere gezicht. Mij had ze Kaala genoemd: dochter van de maan, vanwege de witte sikkel in de grijze vacht op mijn borst.

Trillend stonden Triell en ik naast moeder. Aan haar andere kant krompen mijn zusjes ineen. We hadden moeder geloofd toen ze zei dat we onze plek in de roedel zouden krijgen. Ik had haar zorgen weggelachen. We dachten dat we ons alleen hoefden te gedragen als wolven die de roedel waardig waren om te worden goedgekeurd. Nu beseften we dat we misschien niet eens de kans zouden krijgen te blijven leven.

‘Ze hebben een naam gekregen, Broer,’ zei ze weer.

‘Niet van mij,’ reageerde Ruuqo. ‘Ze zijn niet wettig en horen niet bij de roedel. Ga opzij.’

‘Nee,’ zei ze.

Een wolvin die bijna even groot was als Ruuqo, met littekens op haar gezicht en nek, sprong boven op mijn moeder om haar met geweld opzij te duwen. Ruuqo volgde haar voorbeeld, waardoor moeder bij ons vandaan werd gedwongen.

‘Welpenmoordenaar! Jij bent mijn broer niet,’ snauwde ze hem toe. ‘Jij bent het niet waard een wolf te zijn.’

Zelfs ik kon merken dat moeder Ruuqo had gekwetst. Grommend joeg hij haar terug naar de ingang van ons hol, terwijl wij alleen achterbleven op een helling aan de warme kant van de open plek. De grote wolvin hield haar in de gaten. Toen richtte Ruuqo zich tot ons. Rissa stapte naar voren. Huilend wilden haar welpen haar achternagaan. Naast Ruuqo bleef ze staan.

‘Levensgezel,’ zei ze, ‘dit is evengoed mijn plicht als de jouwe. Ik had beter op mijn zuster moeten letten. Nu zal ik doen wat er moet gebeuren.’ Haar stem was diep en vol, en haar witte vacht glansde in het vroege licht. Ze rook naar kracht en zelfvertrouwen.

Ruuqo likte haar snuit en liet zijn kop even tegen haar witte nek rusten, alsof hij moed wilde putten bij haar. Toen duwde hij haar met zijn schoft voorzichtig opzij, zodat ze verder van ons af kwam te staan. De rest van de roedel stond rond de open plek. Sommige dieren huilden, andere keken alleen, maar allemaal bleven ze uit de buurt van Ruuqo, die boven ons uittorende. Zelfs nu kijk ik wel eens naar hem en zie hem dan weer over me heen gebogen staan, gereed om me in mijn nekvel te pakken en me door elkaar te schudden totdat ik niet meer zou bewegen. Dat deed hij met alle drie mijn zusjes en daarna met Triell, mijn lievelingsbroertje.

Volgens Ázzuen kan ik me onmogelijk herinneren wat er die dag werkelijk is gebeurd, omdat ik toen pas vier weken oud was, maar ik herinner het me wel degelijk. Ik weet het nog precies. Ruuqo greep mijn zusjes een voor een tussen zijn kaken en

schudde ze door elkaar totdat ze niet meer leefden. Toen greep hij Triell. Eerst lag mijn broertje nog naast me, tegen me aan gedrukt, en opeens was hij er niet meer. De warmte van zijn vlees en zijn vacht was plotseling verdwenen, en hij jankte toen Ruuqo hem hoog boven de grond optilde. Triells ogen hielden mijn blik vast, en terwijl ik mijn angst vergat, krabbelde ik over-eind en ging op mijn achterpoten staan om hem aan te raken. Mijn kracht liet me in de steek, en ik viel op de grond toen Ruuqo's scherpe tanden zich om Triells kleine, zachte lijfje slo-ten. Met die tanden greep hij mijn lieve broertje en vermor-zelde hij hem, totdat het licht in Triells ogen flikkerend doof-de en zijn lichaam slap en stil werd. Ik wilde niet geloven dat hij dood was. Ik kón niet geloven dat hij nooit meer zijn kopje zou opheffen om me aan te kijken. Naast de slappe lichamen van mijn zusjes liet Ruuqo hem vallen. Toen draaide hij zich naar mij. Mijn moeder was bij de opening van het hol wegge-sloten. Nu kroop ze op haar buik naar voren, met haar oren plat tegen haar kop en haar staart onzichtbaar onder zich, om Ruuqo te smeken ermee op te houden. Hij trok zich niets van haar aan.

'Hij doet enkel zijn plicht, Neesa,' zei een vriendelijke, oude wolf tegen haar. 'De welpjes hebben Uitheems bloed in zich. Hij doet wat elke goede leiderwolf moet doen om zijn roedel te be-schermen. Maak het niet moeilijker voor hem dan het al is.'

Ik ging staan en keek op naar Ruuqo's enorme gedaante. In-eenkrimpen en smeken hadden bij mijn broertje en zusjes niet geholpen. Toen Triells lichaam uit Ruuqo's kaken viel en met een plofje op de grond neerkwam, sloeg mijn angst om in raz-ernij. Triell en ik hadden altijd samen geslapen en gegeten. Sa-men hadden we ervan gedroomd onze plaats in de roedel te ver-dienen. Nu was hij dood. Ik liet mijn tanden zien en imiteerde de grom die ik in Ruuqo's stem had gehoord. Ruuqo was zo ver-bijsterd dat hij achteruitstapte en zich uitschudde, voordat hij

weer op me afkwam. De woede spoelde mijn angst weg, en ik sprong hem naar zijn keel. Op mijn zwakke pootjes kwam ik amper tot aan zijn borst, en hij wierp me moeiteloos van zich af. Toch zag hij eruit alsof hij de Doodwolf zelf in de ogen had gekeken. Roerloos staaarde hij me een ogenblik aan, terwijl ik uit alle macht gromde.

‘Het spijt me, kleinwolfje,’ zei hij zacht, ‘maar ik moet nu eenmaal doen wat goed is voor de roedel. Ik moet mijn plicht doen.’ Hij boog zijn kop en opende zijn kaken om me te vermorzelen. De andere wolven van de roedel schreeuwden van ontzetting. Bevend stonden ze op een kluitje. De dageraad ging over in de dag, en het heldere ochtendlicht deed pijn aan mijn ogen toen ik opkeek naar mijn dood.

‘Volgens mij wil deze graag blijven leven, Ruuqo.’

Als verstijfd bleef hij staan, met zijn bek nog open en zijn bleke gele ogen groot van schrik. Tot mijn verbazing klapte hij zijn dodelijke kaken dicht, legde zijn oren plat en stapte naar achteren om de nieuwkomer te begroeten.

Toen ik zijn blik volgde, zag ik een wolf die groter was dan een wolf kon zijn. Zijn borst kwam tot Ruuqo’s snuit, en zijn nek, die bijna even hoog in de lucht leek te zweven als de zonnestralen die nu tot de open plek doordrongen, was dik en sterk. Zijn bulderende stem klonk geamuseerd. Hij had vreemde groene ogen, heel anders dan de geelbruine ogen van de volwassen wolven van mijn roedel of de blauwe oogjes van de welpen. Even later sloop nog een reusachtige wolf, met dezelfde groene ogen en een donkerdere, ruwere vacht, dichterbij en kwam naast hem staan.

Alle wolven van mijn moeders roedel haastten zich naar voren om de vreemde, angstaanjagende wezens te begroeten. Ze kwamen vol ontzag naderbij, met hun oren plat en hun staarten omlaag, en lieten zich op hun buik vallen om de forse wolven eer te bewijzen.

‘Dat zijn de Grootwolven,’ fluisterde moeder. Ze was naar me toe geslopen toen de enorme wolven op de open plek waren verschenen. ‘Jandru en Frandra. De enige twee die nog over zijn in het Brede Dal. Ze spreken rechtstreeks met de Ouden, en we moeten hun allemaal gehoorzamen.’

Minzaam aanvaardden de Grootwolven het eerbetoon van de kleinere dieren.

‘Welkom, Heerwolven,’ sprak Ruuqo beleefd, met zijn kop omlaag gericht. ‘Ik doe wat ik moet doen. Voor dit nest heb ik geen toestemming gegeven, en ik moet voor mijn roedel zorgen.’

‘Er is al eens eerder een tweede nest gespaard gebleven.’ Jandru boog zijn kop om Triells roerloze lichaam te besnuffelen. ‘Dat weet je zelf maar al te goed, Ruuqo. Het is nog maar vier jaar geleden dat jij en je nestgenoten mochten blijven leven. Voor jou is dat misschien lang geleden, maar voor mij niet.’

‘Dat was een periode van overvloed, Heerwolf.’

‘Dat ene welpje eet heus niet veel. Ik zou haar laten leven.’

Even zweeg Ruuqo om zich niet Jandru’s woede op de hals te halen.

‘Er is nog iets, Heerwolf,’ zei Rissa, terwijl ze naar voren stapte. ‘Dit wolfje heeft Uitheems bloed. We kunnen de regels van het dal niet overtreden.’

‘Uitheems bloed?’ In Jandru’s stem klonk opeens geen vrolijkheid meer door. Dreigend keek hij Ruuqo aan. ‘Waarom heb je me dat niet meteen verteld?’

Ruuqo liet zijn kop nog dieper zakken. ‘Ik wilde niet dat u dacht dat ik mijn roedel zo slecht in bedwang had.’

Een hele poos keek Jandru hem zwijgend aan. Toen wendde hij zich tot mijn moeder en vroeg met onverholven woede: ‘Hoe haal je het in je kop de veiligheid van je roedel op het spel te zetten?’

Voor het eerst sprak Frandra, de Grootwolvin. Ze was nog

langer dan haar metgezel, en haar stem klonk krachtig en zelfverzekerd. Haar ogen blonken in haar donkere vacht. Ik schrok zo van haar luide toon dat ik achteruitsprong en op mijn achterste viel.

‘Jij hebt makkelijk praten, Jandru. Jij kunt paren waar en wanneer je maar wilt, zonder dat het gevolgen heeft. Ze is niet in haar eentje zwanger geraakt.’ Jandru keek beteuterd en zijn oren gingen een klein beetje omlaag. Frandra keek hem een ogenblik aan en draaide toen haar enorme kop naar mijn moeder. ‘Maar waarom heb je ze lang genoeg laten leven om zich wolf te noemen? Je moet toch hebben beseft dat ze niet konden blijven leven? Je had ze moeten doden toen je ze had gebaard.’

‘Ik wilde dat ze bij de roedel hoorden. Ik dacht dat ze belangrijk zouden worden.’ De stem van mijn moeder klonk zacht en angstig. ‘Ik heb gedroomd dat ze ons ras zouden redden. In sommige dromen zorgden ze dat de prooi niet uit het dal kon wegtrekken. In andere dreven ze de mensen op de vlucht. Telkens hebben ze ons gered. Ziet u hoe onbevreesd ze is?’

Ik ging weer staan. Wanhopig probeerde ik het trillen van mijn poten te beheersen en eruit te zien als een wolf die de roedel waardig was.

‘Mijn zuster heeft altijd een grotere rol in de roedel willen spelen, Heerwolven,’ verklaarde Rissa. ‘Soms hebben haar dromen ons een goede jacht opgeleverd, maar ze heeft altijd al graag jongen willen hebben.’

‘Dat doet er niet toe,’ zei Jandru kortaf. ‘De welp heeft Uitheems bloed en mag niet blijven leven. Doe je plicht, Ruuqo.’

Jandru draaide zich om en trapte bijna op me, dus gromde ik ook naar hem. ‘Het spijt me, Kleintand,’ zei hij. ‘Ik zou je graag willen redden, maar ik kan niet tegen het verbond in gaan. Ik hoop dat je naar het Brede Dal zult terugkeren.’

Zijn onrechtvaardigheid was als de koude, vochtige wind die soms tot in het hol van mijn moeder doordrong. Hoe kon een

schepsel dat zo indrukwekkend was, zomaar afzien van iets wat hij graag wilde? Ik keek om me heen en zocht naar een plaats om me te verschuilen. Juist toen ik me omdraaide om weg te vluchten, stapte Frandra over me heen. Ze plaatste haar eigen lichaam tussen mij en Ruuqo's scherpe tanden.

Ze gromde.

'Ik wil niet dat je dit welpje doodt,' zei ze. 'Wat maakt het uit dat zoiets nog nooit eerder is gebeurd? Alles verandert, Levensgezel, en wij moeten meeveranderen. De mensen stelen steeds meer prooi, en elke dag worden ze ongeremder. Het Evenwicht is al verstoord. We moeten iets doen. Wij moeten ook veranderen, nu het nog kan.' De Grootwolvijn keek op me neer. 'Het zij zo, als ze van Uitheems bloed is. Als we dit felle ding laten leven, zal dat allicht gevolgen hebben, maar misschien is dat ook onze enige hoop. Haar levenslust is te sterk om te negeren. We moeten luisteren naar de boodschappen die de Ouden ons sturen.'

'Frandra,' zei Jandru.

'Ben je niet alleen je reukvermogen verloren, maar nog doof ook, Jandru?' snauwde ze. 'Je weet dat de tijd dringt. En dat we falen.'

'Ik ben niet bereid het risico te nemen,' zei hij. 'We hebben geen toestemming gegeven voor deze uitzondering en we kunnen niet tegen de Raad van Grootwolven in gaan. Dat is mijn beslissing.'

'Het is niet alleen aan jou te beslissen.' Frandra keek hem strak aan. 'Wil je met me vechten? Kom maar op, als je durft.'

Jandru bleef een ogenblik doodstil staan. Frandra begon weer te spreken.

'Kijk naar haar borst, Levensgezel,' fluisterde ze dringend en zo zacht dat alleen Jandru, mijn moeder en ik het hoorden. 'Ze draagt het teken van de maan, het teken van het Evenwicht. De Raad is onbuigzaam, en ze zien niet altijd wat er vlak voor hun

neus staat. Stel dat zij het is? Misschien hebben de Ouden dit wolfje voor ons gekozen.'

'Ik heb haar Kaala genoemd, dochter van de maan,' zei moeder snel.

Een hele poos nam Jandru me onderzoekend op. Hij draaide me op mijn rug om de maanvormige vlek op mijn borst beter te kunnen zien. Toen hij me zo vasthield, met een klauw die bijna even groot was als mijn lichaam, probeerde ik iets te verzinnen, het gaf niet wat, om hem ervan te overtuigen dat ik het verdiende in leven te blijven. Maar ik kon alleen maar in zijn vreemde ogen staren, terwijl hij over mijn lot besliste. Uiteindelijk stapte hij van me af en boog voor Frandra.

'Geef haar de kans,' zei hij tegen Ruuqo. 'Als het een vergissing is, nemen de Grootwolven de verantwoordelijkheid op zich.'

'Maar, Heerwolven,' sputterde Ruuqo.

'Deze welp mag niet worden gedood, kleinwolf.' Frandra torende boven hem uit. 'De Grootwolven bepalen de regels in het dal, en als we een uitzondering willen maken, dan doen we dat. We hebben een goede reden deze welp te sparen.'

Ruuqo wilde weer iets zeggen, maar de Grootwolvlin gromde en duwde hem op de grond door met haar voorpoten op zijn rug te gaan staan. Toen ze hem losliet, krabbelde hij overeind en boog onderdanig zijn kop, maar zijn ogen vlamden van boosheid. Frandra sloeg geen acht op zijn woede.

'Je boft, Kaala Kleintand.' Met een glimlach op haar machtige kaken duwde Frandra Jandru met haar schoft opzij en draafde het woud in. 'Ik zal je beslist nog eens terugzien.' Jandru ging achter haar aan.

Zodra de Grootwolven de open plek hadden verlaten, vloog moeder naar me toe.

'Luister, Kaala,' fluisterde ze nadrukkelijk. 'Luister goed. Ruuqo zal me niet langer in de roedel willen hebben. Daar ben

ik van overtuigd. Maar jij moet achterblijven en blijven leven. Je moet alles doen wat nodig is om te overleven en bij de roedel te horen. Wanneer je volwassen bent en tot de roedel bent toegelaten, moet je me gaan zoeken. Er zijn dingen over je vader en over mij die je moet weten. Beloof je dat?’

Haar blik was strak op me gericht en ik kon niet weigeren. ‘Dat beloof ik,’ fluisterde ik. ‘Maar ik wil met je mee.’

‘Nee,’ zei ze, en ze drukte de zachte vacht van haar snuit in mijn gezicht. Ik snoof haar geur op. ‘Jij moet hier blijven en lid worden van de roedel. Pas dan mag je me gaan zoeken. Dat heb je beloofd.’

Ik wilde vragen waarom en hoe ik haar moest vinden, maar kreeg geen kans. Zodra de Grootwolven buiten gehoorsafstand waren, vloog Ruuqo mijn moeder aan. Hij beet haar zo gemeen in haar nek dat ze jankte en begon te bloeden. Woedend sloeg hij haar tegen grond, en terwijl ze viel, duwde ze me met haar heup opzij. Ik wankelde achteruit en kwam op mijn rug terecht. Haastig krabbelde ik overeind.

‘Je hebt er een knoeiboel van gemaakt voor je roedel, mijn kinderen en mij,’ snauwde Ruuqo, ‘en je hebt de roedel van de Snelrivier met het Evenwicht in conflict gebracht.’

Normaal gesproken doen wolven elkaar geen pijn wanneer ze vechten, want de meeste dieren kennen hun plaats in de roedel en gaan conflicten uit de weg. Maar omdat Ruuqo zijn ergernis niet op mij kon botvieren en het in geen geval tegen de Grootwolven kon opnemen, reageerde hij zijn ongenoegen op mijn moeder af. Ze probeerde terug te vechten, maar toen ze ook werd aangevallen door Minn, een jaarling reu, en de grote wolvin met de littekens, rende ze jammerend naar de rand van de open plek. Toen ze zich weer bij de rest van de roedel wilde aansluiten, vielen ze haar opnieuw aan en joegen haar weg. Ik wilde naar haar toe rennen om haar te helpen, maar verloor de moed en kon alleen maar in paniek toekijken.

Rissa nam het dichtstbijzijnde welpje, Reel, in haar bek en rende terug naar haar hol.

‘Laat me tenminste lang genoeg blijven om haar te spenen, Broer,’ smeekte mijn moeder wanhopig. ‘Daarna zal ik weggaan.’

‘Je moet nú weg,’ zei hij. ‘Je hoort niet meer bij de roedel.’ Hij joeg haar naar de rand van de open plek, en telkens wanneer ze probeerde terug te komen, vielen hij en de twee andere wolven haar opnieuw aan. Ten slotte stooft ze bloedend en jammerend het woud in, opgejaagd door haar drie belagers.

Toen Ruuqo terugkwam, blafte hij dwingend, waarop hij met alle andere volwassen wolven behalve Rissa de open plek verliet. Ze hadden nog maar een paar uur voordat de hete zon hun het jagen onmogelijk zou maken, en Ruuqo moest zijn roedel voeden.

Ik wilde achter mijn moeder aan gaan, maar was lichamelijk en geestelijk zo uitgeput dat ik op de harde grond zakte, die zelfs in de warme ochtendzon koud aanvoelde.

Twee van Rissa’s grootste welpen, die de namen Unnan en Borlla hadden gekregen, kwamen parmantig op me af en namen me onderzoekend op. Borlla, de grootste van de twee, gaf me een pijnlijke por in de ribben met haar snuit.

‘Ziet er niet uit alsof deze nog lang zal leven,’ verklaarde ze tegen Unnan.

‘Ziet eruit als berenvoedsel, als je het mij vraagt,’ vond hij.

‘Hé, Berenhap,’ zei Borlla. ‘Zorg dat je van onze melk afblijft.’

‘Anders maken we de klus af waar Ruuqo mee is begonnen.’ Unnan keek me vals aan.

De twee welpen trippelden naar de ingang van het hol waarin Rissa was verdwenen. In het voorbijgaan gaf Borlla het kleinste wolfje van het nest, het iele reutje dat geen naam had gekregen, een mep. Unnan gromde tegen Marra, een ander

welpje, en duwde haar omver in de modder. Teverden staken ze hun staarten omhoog en draafden het hol in. Even later stond Marra op en liep achter hen aan, maar het kleinste welpje bleef ineengedoken liggen waar het was gevallen.

In mijn eentje bleef ik achter op de open plek, waar ik de hele dag op mijn moeder zat te wachten, zelfs toen de zon ondraaglijk heet werd. Als ik lang genoeg wachtte, dacht ik, zou ze me vast komen halen en me in haar ballingschap meenemen.

De hele dag lang kwam moeder me niet halen, en ook die nacht niet, hoewel ik bleef wachten totdat de roedel voor een middagdutje terugkeerde en 's avonds weer wegging om te jagen, en totdat de geluiden van uilen en vreemde wezens me opnieuw de stuipen op het lijf joegen. Ze kwam nog steeds niet terug. Ik leefde nog, maar ik was doodsbang en alleen, en werd veracht door de roedel die voor me zou moeten zorgen.